

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України

«Про внесення змін до статті 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо забезпечення реалізації органами Пенсійного фонду права особи на отримання пенсії у випадку повернення банком коштів через некоректні реквізити одержувача»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроєкту

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються, зокрема, основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення.

Статтею 46 Конституції України передбачено, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними.

Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Відповідно до пункту 9 частини першої статті 16 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» застрахована особа має право на отримання пенсійних виплат на умовах і в порядку, передбачених цим Законом.

Верховний Суд України у постанові від 08 грудня 2025 року по справі № 420/13975/24 наголошує, що право на отримання пенсії та на належне пенсійне забезпечення є невід'ємним конституційним правом, гарантованим статтею 46 Конституції України та міжнародними зобов'язаннями держави у сфері соціального захисту. Пенсія, як майнове право, належить особі з моменту виникнення підстав для її призначення і не може бути обмежена чи звужена внаслідок дій або бездіяльності органів Пенсійного фонду.

У зв'язку положення законодавства в частині порядку звернення за призначенням (перерахунком) пенсії покладають на орган Пенсійного фонду не лише обов'язок формального прийняття заяви, але й обов'язок здійснити її розгляд, що, у випадку подання заяви про виплату пенсії на банківський рахунок, включає: перевірку правильності оформлення заяви та документів; аналіз реквізитів, у тому числі банківського рахунку; встановлення відповідності документів вимогам законодавства; витребування у заявника додаткових відомостей у випадку виявлення розбіжностей або недоліків; ухвалення мотивованого рішення за результатами розгляду.

Однак, положеннями чинного законодавства України не встановлюють чіткий обов'язок для органів Пенсійного фонду забезпечувати подальшу реалізацію права

особи на отримання пенсії у випадку повернення банком коштів у зв'язку з некоректними реквізитами одержувача (пенсіонера).

Відповідно до правової позиції Верховного Суду України, викладеної у постанові від 08 грудня 2025 року по справі № 420/13975/24, повернення банком коштів у зв'язку з некоректними реквізитами одержувача (пенсіонера) не звільняє орган Пенсійного фонду від активного процесуального обов'язку забезпечити подальшу реалізацію права особи на отримання пенсії.

Враховуючи вищевикладене, спираючись на правові позиції Верховного Суду України, доцільно законодавчо встановити обов'язок для органів Пенсійного фонду забезпечувати подальшу реалізацію права особи на отримання пенсії у випадку повернення банком коштів у зв'язку з некоректними реквізитами одержувача (пенсіонера).

2. Мета та завдання прийняття законопроекту

Метою законопроекту є забезпечення реалізації органами Пенсійного фонду права особи на отримання пенсії у випадку повернення банком коштів через некоректні реквізити одержувача.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Проектом закону пропонується внести зміни до статті 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», якими передбачається встановити, що у випадку подання заяви застрахованою особою про виплату пенсії на банківський рахунок територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа зобов'язані здійснити перевірку правильності оформлення заяви та документів; аналіз реквізитів, у тому числі банківського рахунку; встановлення відповідності документів вимогам законодавства; витребування у заявника додаткових відомостей у випадку виявлення розбіжностей або недоліків; ухвалення мотивованого рішення за результатами розгляду. У разі повернення банком коштів у зв'язку з некоректними реквізитами банківського рахунку застрахованої особи територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа має забезпечити подальшу реалізацію права особи на отримання пенсії та вжити заходів з повідомлення такої особи про некоректність реквізитів. У випадку не надання застрахованою особою реквізитів банківського рахунку територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа зобов'язаний забезпечити виплату пенсії такій особі у грошовій формі або здійснити збереження нарахованої, але не виплаченої пенсії.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У відповідній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

5. Фінансово – економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту забезпечить виплату органами Пенсійного фонду та отримання пенсії пенсіонерами у випадку повернення банком коштів через некоректні реквізити одержувача.

Народний депутат України

Валерій ГНАТЕНКО

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гнатенко Валерій Сергійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000D60C3100E409DC00
Дійсний до: 28.11.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
260д9/1-2026/140703 від 11.06.2026

2261513